

Els equipaments culturals com a laboratoris de relació

Published by [Interacció](#) [1] on 14/11/2022 - 15:41 | Last modification: 26/06/2026 - 10:07

Després de la lectura d'aquest article resulta especialment interessant perquè no reflexiona sobre com programar millor un equipament cultural, sinó sobre una pregunta més profunda: què passa si un equipament deixa de definir-se per la seva programació i comença a definir-se per la seva capacitat de generar processos, aliances, aprenentatges i investigació? A partir de l'experiència de #plantauno, impulsat per Trànsit Projectes a l'Hospitalet de Llobregat, Àngel Mestres planteja que els equipaments culturals locals es troben davant d'un canvi de paradigma. Ja no n'hi ha prou amb ser contenidors d'activitats. Han d'esdevenir espais de prototipatge, nodes de relació i infraestructures capaces d'acompanyar la complexitat social contemporània.

L'article parteix d'una constatació: els equipaments culturals han estat històricament els pilars de la vida cultural local, però els canvis socials, tecnològics i polítics obliguen a repensar-ne la funció. Per explorar aquesta transformació, Mestres utilitza el cas de #plantauno, un centre d'investigació i acció cultural creat el 2019 que es defineix menys com un espai d'exhibició que com un laboratori per assajar idees de projecte.

L'autor descriu un equipament que no busca competir per públics ni augmentar la seva programació, sinó oferir temps, espai i coneixement perquè professionals, creadors i agents culturals puguin experimentar, prototipar i revisar projectes. Les residències de gestors culturals, l'acompanyament expert i l'èmfasi en els processos abans que en els resultats visibles exemplifiquen aquesta orientació.

?Els equipaments culturals poden funcionar menys com a contenidors d'activitats i més com a espais de relació, experimentació i construcció col·lectiva de coneixement.

A partir d'aquesta experiència, Mestres identifica diverses tendències que poden orientar l'evolució dels equipaments culturals locals.

La primera és el pas dels públics a les comunitats. L'equipament deixa de concebre els ciutadans com a espectadors o usuaris i els incorpora en processos d'aprenentatge compartit, generació de coneixement i construcció col·lectiva de projectes. La cultura és presentada com un bé comú capaç de generar noves formes de convivència.

La segona és la necessitat de treballar en xarxa. La transformació social no es produeix des d'institucions aïllades sinó a través d'aliances entre organitzacions que comparteixen valors i objectius. L'equipament esdevé així un espai per connectar actors diversos i reforçar ecosistemes col·laboratius.

Una tercera idea rellevant és la substitució de la lògica del centre per la del node. Inspirant-se en visions ecosistèmiques de la cultura, l'autor defensa que els equipaments haurien d'actuar com a connectors dins d'un sistema ampli d'agents interdependents. En aquesta perspectiva, l'èxit no es mesura per la centralitat institucional sinó per la capacitat de facilitar relacions, generar confiança i activar processos compartits.

L'article també subratlla la importància de la interdisciplinarietat. #plantauno treballa assumint que les qüestions culturals estan estretament vinculades a desafiaments socials, educatius, ambientals i polítics. La gestió cultural és presentada com una activitat d'interpretació del món més que no pas com una simple organització d'activitats.

En aquesta mateixa línia, Mestres reivindica la interseccionalitat com una perspectiva encara poc incorporada als equipaments culturals. L'atenció simultània als diferents eixos de desigualtat apareix com una eina necessària per comprendre millor la diversitat contemporània i construir comunitats més inclusives.

La pandèmia reforça encara més aquestes intuïcions. Davant la interrupció de les activitats habituals, #plantauno impulsa el model #DES, una proposta de "desprogramació" destinada a explorar noves formes d'habitar l'equipament i generar activitat cultural en contextos marcats per la limitació de recursos, aforaments i certeses. Lluny de qüestionar els principis fundacionals del projecte, la crisi els reafirma i els actualitza.

En el fons, l'article defensa que els equipaments culturals del segle XXI haurien de deixar de pensar-se principalment com a infraestructures de programació per entendre's com a infraestructures de relació, aprenentatge, experimentació i construcció comunitària. El valor de l'equipament no rau tant en allò que exhibeix com en allò que fa possible.

Referència

Mestres Vila, À. (2022). *La evolución de los equipamientos culturales locales: reflexiones a partir del caso de #plantauno*. CCK Revista, (17), 52–65. Fundación Kreanta.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: gestió cultural

Tags: innovació cultural

Tags: participació cultural

Tags: valor públic de la cultura

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2022/11/equipaments-culturals%20>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/revista-cck_n17_0.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/9093>